

Al cap de cinc anys

Fa cinc anys que Catalunya és un nou estat d'Europa. De fet, en aquest període és l'única nació que ho ha aconseguit: Escòcia va dir "no", Flandes segueix embolicant la troca i, sorprenentment, el govern abertzale del País Basc ha anat ajornant la urgència de fer el pas per tal de mantenir el suport imprescindible del PSE que li garanteix la majoria parlamentària. Catalunya, cal dir-ho, ha fet com totes les nacions que aconsegueixen el seu propi estat: es desenten dels que encara el reclamen i abandonen les "solidaritats romàntiques". Ja ho havia dit Churchill: els estats no tenen principis, només interessos.

El gran suport electoral de 2013 als partits que s'havien presentat amb un programa sobiranista i que van obrir el procés constituent va fer internacionalment indiscutible la legitimitat democràtica del nou estat. Això no vol dir que els drames emocionals del que quedava d'Espanya no fossin enormes. El procés de separació de béns es va allargar durant més de dos anys. Vist ara, és evident que la depressió econòmica i la feblesa política d'aquell Regne d'Espanya, ara desaparegut, van ser una oportunitat que es va saber aprofitar. Però va ajudar de no dir que la nostra sortida, al cap de pocs mesos, arrossegés també una monarquia que ja s'aguantava amb pinces, i que aquesta caiguda desviés una pressió que, en cas contrari, hauríem d'haver aguantat tots sols. L'actual República d'Espanya prou feina té a repensar-se, atrapada en el seu recurrent "*ensimismamiento*", i ens ha oblidat abans del que era previsible. I Europa, per evitar un nou focus d'inestabilitat, va prendre la decisió política de mantenir-nos dins la Unió a uns i altres.

Ara bé, la Catalunya independent, que havia encès tantes expectatives -i tan exagerades-, aviat va començar a crear els seus descontents. El desencantament va aparèixer l'endemà mateix del triomf. N'hi havia que enyoraven poder passar la responsabilitat de tots els fracassos als altres. Era la coneguda "por a la llibertat", de Fromm. La millora de les finances públiques no va tenir uns resultats tan immediats com s'havia cregut. El dia a dia tampoc no ha canviat gaire: la societat és la mateixa, i els problemes, molt semblants. Fins i tot, el fet d'estalviar-nos les agressions ha creat una mena de malenconia del conflicte, amb casos greus de psicosis maníaco-depressiva. Un professor de psiquiatria de la UAB n'ha publicat recentment una interpretació a partir de la tesi de la síndrome d'Estocolm, i un de filosofia social de la Pompeu n'ha fet una tesi des d'una perspectiva nietzscheana. Però el problema més general és que la societat civil que s'havia especialitzat en la mobilització sobiranista ha quedat sense "enemic", i li costa reciclar-se. Per dir-ho irònicament, ara no sap a què dedicar el temps lliure...

Una conseqüència previsible del procés va ser l'aparició dels nous independentistes de sota les pedres. Parlo de gent de gran notorietat i influència que van intuir noves oportunitats d'enriquiment. Algun dels bufets d'advocats més coneguts de Barcelona van reorientar el negoci i van tenir un gran protagonisme en la redefinició i organització de

les noves estructures administratives del país, fins al punt d'aparèixer en públic com a grans constructors del nou estat. No cal que digui que van ser els primers a ser condecorats per la República catalana...

Però, per damunt de tot, el gruix del país ràpidament es va apuntar al renaixement de la nació i està demostrant una capacitat de superació i progrés que fa cinc anys restava somorta. Al costat d'alguns fracassos, en el seu conjunt, el país prospera com mai no s'havia vist i està aconseguint un gran crèdit internacional en tots els camps. Catalunya té ara una veu pròpia al món, cada dia més respectada. A més, ha desenvolupat una extraordinària xarxa d'intercanvis amb el conjunt de la nació cultural, els Països Catalans. I, darrerament, es refà tímidament la relació amb la República d'Espanya, amb els primers acords de col·laboració que auguren una futura reconciliació.

La independència no ha estat la solució dels problemes sinó l'oportunitat -i l'obligació- d'haver-los de resoldre per nosaltres mateixos. El guany més notable és que els catalans ens hem sentit plenament responsables del nostre destí i que, sense rebequeries, ara som una societat major d'edat, vital i emprenedora. Això és la dignitat nacional. No sabem quant temps durarà tanta empenta. Però els nostres fills, els nostres néts, i molta gent d'arreu del món, ens tornen a veure com a terra de prosperitat. Es tractava d'això: ni més, ni menys.

[Article anterior: *Els dies posteriors.*]